

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет транспорту, менеджменту і логістики
Кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств

ПОГОДЖЕНО
В.о. проректора з наукової роботи

 Олександр КОРЧЕНКО

«25» 01 2024 року

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з навчальної роботи

 Анаtolій ПОЛУХІН

«26» 01 2024 року

ПОГОДЖЕНО
Декан факультету транспорту, менеджменту і логістики

 Тетяна МОСТЕНСЬКА

«25» 01 2024 року

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
фахової науково-педагогічної практики

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність: 073 Менеджмент
Освітньо-наукова програма: Менеджмент

Форма навчання	Семестр	Усього (годин/кредитів ECTS)	Форма сем. контролю
Очна:	3	180/6,0	Диф. залік 3 с.

Індекс: НДФ-7-073/22-1.5.1.

Робочу програму фахової науково-педагогічної практики розроблено на основі освітньо-наукової програми «Менеджмент» та навчального плану НДФ-7-073/22 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробила:

професор кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності підприємств
д.е.н., доцент

 Анна ОРЕЛ

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 073 «Менеджмент» (освітньо-наукова програма «Менеджмент») – кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств, протокол № 9 від «14» вересня 2023 року.

Завідувач кафедри

 Оксана КИРИЛЕНКО

Гарант освітньо-наукової програми

 Оксана КИРИЛЕНКО

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету транспорту, менеджменту і логістики, протокол № 9 від «17» жовтня 2023 року.

Голова НМРР

 Ірина ШЕВЧЕНКО

УЗГОДЖЕНО

Завідувач аспірантури та
докторантури

 Анжела ЛЕЛЕЧЕНКО

«25» 01 2024 року

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	сторінка 4
1.1. Місце фахової науково-педагогічної практики в системі підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії	4
1.2. Мета проходження фахової науково-педагогічної практики	4
1.3. Завдання проходження фахової науково-педагогічної практики	4
1.4. Відомості про базу проходження фахової науково-педагогічної практики	4
1.5. Результати проходження фахової науково-педагогічної практики	4
2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ФАХОВОЮ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЮ ПРАКТИКОЮ.....	5
2.1. Організаційні питання	5
2.2. Обов'язки керівника практики	5
2.3. Обов'язки аспірантів	6
3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ПРАКТИКИ.....	6
3.1. Структура практики.....	6
3.2. Індивідуальні завдання.....	6
3.3. Список рекомендованих джерел	7
3.3. Інформаційні ресурси в інтернеті.....	7
4. ЗВІТ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ФАХОВОЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ	7
4.1. Інформація про порядок підведення підсумків	7
4.2. Форма звітності.....	8
4.3. Оцінка результатів проходження фахової науково-педагогічної практики	8

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Місце фахової науково-педагогічної практики в системі підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії

Фахова науково-педагогічна практика (далі – практика) є складовою частиною практичної підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (далі – аспірантів) до викладацької діяльності.

1.2. Мета проходження фахової науково-педагогічної практики

Мета практики - набуття аспірантами професійно-орієнтованих навичок та досвіду навчальної, методичної діяльності, необхідних для викладання у закладах вищої освіти дисциплін за спеціальністю 073 «Менеджмент»

1.3. Завдання проходження фахової науково-педагогічної практики

Завдання практики полягають в:

- оволодінні аспірантами сучасними технологіями, методами та методиками викладання дисциплін у галузі управління та адміністрування;
- вихованні у аспірантів творчого підходу до навчально-методичної роботи, наукової діяльності, формуванні потреби у самовдосконаленні, підвищенні своєї кваліфікації;
- прищепленні аспірантам професійних якостей майбутнього викладача: вміння готувати лекційний матеріал з використанням сучасних інноваційних досягнень в науці і техніці; чітко, доступно, логічно та послідовно викладати матеріал дисципліни; встановлювати психологічний контакт та керувати увагою аудиторії, тощо;
- набутті здатності до критичного оцінювання проведення лекцій та інших видів аудиторних занять, формулювання висновків щодо організації власної викладацької діяльності.

1.4. Відомості про базу проходження фахової науково-педагогічної практики

Базою для проведення практики аспірантів є кафедри Факультету транспорту, менеджменту і логістики Національного авіаційного університету.

1.5. Результати проходження фахової науково-педагогічної практики

По завершенню проходження фахової науково-педагогічної практики аспірант повинен набути такі *фахові компетентності*:

- **ПРН 01.** Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.
- **ПРН 02.** Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми менеджменту державною та англійською мовами, кваліфіковано відобразити результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.
- **ПРН 04.** Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику у галузі управління та адміністрування і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми в менеджменті з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, етичних, економічних, екологічних та правових аспектів.
- **ПРН 06.** Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження з менеджменту та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми; складати пропозиції щодо фінансування досліджень та/або проектів.

- **ПРН 07.** Здійснювати апробацію та впровадження результатів власних досліджень у сфері менеджменту.

- **ПРН 08.** Розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни з менеджменту у закладах освіти.

- **ПРН 09.** Здійснювати критичний аналіз, узагальнювати результати власних наукових досліджень і результати інших дослідників, формулювати та перевіряти гіпотези; формулювати та обґрунтовувати висновки і пропозиції щодо розвитку концептуальних і методологічних знань з менеджменту підприємств та організацій авіаційної та суміжних галузей економіки.

- **ПРН 10.** Проводити оригінальні наукові дослідження у сфері менеджменту, досягати наукових результатів, що створюють нові знання для розв'язання актуальних проблем теорії та практики управління підприємствами та організаціями авіаційної та суміжних галузей економіки.

- **ЗК 01.** Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

- **ЗК 03.** Здатність працювати в міжнародному науковому контексті.

- **ЗК 05.** Здатність до критичного мислення, аналізу, синтезу цілісних знань та генерування нових складних ідей.

- **СК 02.** Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, опрацьовувати наукову літературу з управління та адміністрування та ефективно використовувати нову інформацію з різних джерел.

- **СК 04.** Здатність ініціювати, розробляти, реалізовувати та управляти науковими проектами у менеджменті і дотичних до нього міждисциплінарних напрямках та /або складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень, ресстрації прав інтелектуальної власності.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ФАХОВОЮ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЮ ПРАКТИКОЮ

2.1. Організаційні питання

Загальне керівництво практикою та методичне забезпечення здійснюють випускові кафедри Факультету транспорту, менеджменту і логістики НАУ, які затверджують звіт практики, організовують її захист та обговорення результатів. Безпосереднє керівництво фаховою науково-педагогічною практикою кожного аспіранта здійснює його науковий керівник. У разі неможливості виконання ним функцій керівника, керівництво практикою аспіранта здійснює завідувач випускової кафедри.

2.2. Обов'язки керівника практики

Керівник фахової науково-педагогічної практики:

– проводить інструктаж з охорони праці, що включає в себе техніку безпеки, протипожежну безпеку, виробничу санітарію та оформлює журнал ресстрації інструктажу з охорони праці під особистий підпис аспірантів;

– здійснює постійний контроль за виконанням програми практики, надає аспіранту допомогу у її проходженні;

– надає аспірантам методичну допомогу в підготовці навчальних та методичних матеріалів для проведення занять;

– оцінює навчальні та методичні розробки аспіранта для проведення аудиторних занять;

– здійснює аналіз змісту проведених аспірантом занять, результати якого обговорює з практикантом, у разі необхідності надає рекомендації щодо усунення недоліків їх проведення;

– оцінює результати проходження практики з відповідним записом у звіті про її проходження.

2.3. Обов'язки аспірантів

Аспірант зобов'язаний:

- до початку практики ознайомитися з умовами проходження практики, визначеними Положенням про проведення фахової науково-педагогічної практики здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії, програмою практики та вказівками керівника;
- у повному обсязі виконувати завдання, передбачені програмою практики, дотримуватися рекомендацій керівника практики;
- нести відповідальність за виконання покладених програмою практики завдань;
- своєчасно оформити звітну документацію та захистити звіт про проходження практики на засіданні кафедри.

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ПРАКТИКИ

3.1. Структура практики

№ з/п	Вид діяльності	Кількість годин	
		Пасивна складова	Активна складова
1.	Відвідування лекцій, практичних занять та консультацій, що проводять провідні викладачі випускової кафедри.	-	-
2.	Відвідування занять, які проводять аспіранти-практиканти, з подальшим обговоренням та письмовим рецензуванням.	-	-
3.	Навчально-методична робота, пов'язана з підготовкою до самостійного виконання навчального навантаження, в тому числі:	-	-
3.1	підготовка конспекту лекцій з навчальної дисципліни;	30	-
3.2	розробка нових завдань для практичних занять;	30	-
3.3	складання методичних вказівок до практичних занять;	20	-
3.4	створення мультимедійної презентації лекцій навчальної дисципліни тощо.	30	-
4.	Самостійне проведення лекцій, практичних занять та консультацій.	10	60
Всього за складовими		120	60
Всього		180	

3.2. Індивідуальні завдання

Підготувати конспект лекції з навчальної дисципліни, що викладає керівник аспіранта, за визначеною темою.

Створити мультимедійну презентацію лекції з навчальної дисципліни, що викладає керівник аспіранта, за визначеною темою.

Підготувати методичні рекомендації для проведення практичного заняття з навчальної дисципліни, що викладає керівник аспіранта.

Розробити тестові завдання / практичні задачі з навчальної дисципліни з навчальної дисципліни, що викладає керівник аспіранта, за визначеною темою.

Відвідати лекції керівника аспіранта та провідних науково-педагогічних працівників кафедри.

Відвідати заняття, які проводяться аспірантами-практикантами базової кафедри.

Провести практичні заняття з навчальної дисципліни з навчальної дисципліни, що викладає керівник аспіранта, за визначеною темою.

Підготувати та провести залікову лекцію з навчальної дисципліни, що викладає керівник аспіранта, за визначеною темою.

3.3. Список рекомендованих джерел

3.3.1. Бхаттачарджи А., Ситник Н. Методологія та організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках. Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2022. 173 с.

3.3.2. Бліхар В., Омельчук О., Вовк В., Бліхар М., Копитко М., Верескля М., Михаліцька Н. Організація наукових досліджень у сфері менеджменту та безпеки організації: підруч. Хмельницький: Вид-во ХУУП імені Леоніда Юзькова, 2022. 443 с.

3.3.3. Євтушенко М.Ю., Хижняк М.І. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Центр навчальної літератури, 2019. 350 с.

3.3.4. Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII «Про освіту».

3.3.5. Про присудження ступеня доктора філософії: Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167. Верховна Рада України.

3.3.6. Лист Міністерства освіти і науки України «Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо)» (від 15.08.2018 р. № 111-8681).

3.4. Інформаційні ресурси в інтернеті

3.4.1. Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://www.portal.rada.gov.ua>

3.4.2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

3.4.3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.

3.4.4. Методичні розробки кафедри (в електронному вигляді).

3.4.5. Офіційний сайт Державної авіаційної служби України. URL: <http://www.avia.gov.ua>

3.4.6. Офіційний сайт Міністерства інфраструктури України. URL: <https://mtu.gov.ua>

3.4.7. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: http://www.me.gov.ua/RozvitokMalogo_ISerednogoPidprimnitstva

3.4.8. Офіційний сайт Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України. URL: <http://ief.org.ua>

3.4.9. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах): Постанова Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261. Верховна Рада України.

4. ЗВІТ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ФАХОВОЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

4.1. Інформація про порядок підведення підсумків

Після завершення фахової науково-педагогічної практики аспірант готує звіт про її проходження, керівник практики – рецензію, яка містить якісну оцінку рівня виконання аспірантом програми практики, його досягнень у методиці викладання, умінь самостійно аналізувати організацію аудиторної роботи, готувати навчальні та методичні матеріали, рекомендації щодо можливості їх використання у навчально-методичній роботі кафедри.

Звіт подається на кафедру економіки повітряного транспорту для обговорення та прийняття рішення про підсумкову рейтингову оцінку проходження аспірантом практики.

4.2. Форма звітності

Індивідуальний звіт аспіранта про проходження практики готується за формою, визначеною Положенням про проведення фахової науково-педагогічної практики здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії. Звіт аспіранта містить:

- робочий план проходження практики;
- щоденник, що фіксує всі форми роботи під час фахової науково-педагогічної практики;
- конспект лекції, прочитаної практикантом;
- методичні розробки практичних (семінарських) занять;
- рецензії на заняття інших аспірантів-практикантів, які відвідав практикант;
- рецензію керівника практики;
- рекомендації щодо вдосконалення процесу проведення практики.

4.3. Оцінка результатів проходження фахової науково-педагогічної практики

Результати проходження практики аспірантом оцінюються за рейтинговою системою оцінювання (PCO), що вираховує у балах з наступним переведенням оцінки за багатобальною шкалою в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS (табл. 1). Оцінки заносяться в Щоденник практики керівником практики.

Аспіранти, робота яких на практиці визнана як незадовільна, зобов'язані за рішенням вченої ради факультету пройти практику повторно без відриву від занять.

Таблиця 1

Відповідність рейтингової оцінки в балах
оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Підсумкова рейтингова оцінка з практики вноситься до витягу з протоколу засідання кафедри та залікових відомостей і подається до відділу аспірантури та докторантури.

Система менеджменту якості.
Робоча програма
«Фахова науково-педагогічна практика»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
РП 19.01-01-2024

стор. 9 з 10

(Ф 03.02-01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки
	ВАД	31.01.2024	Довбенко О. А.	<i>[Signature]</i>	

(Ф 03.02-02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки
1.	Орен А. М.	<i>[Signature]</i>	31.01.2024	

(Ф 03.02-04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності
1	Кашин В. А. Б.	27.08.24	<i>[Signature]</i>	Справність згідно з критерієм №10 27.08.24

(Ф 03.02-03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02-32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				